

Hoe kom je in de Tweede Kamer?

Korte omschrijving werkvorm

Tijdens deze les leren leerlingen wat de functie van Kamerlid is en hoe iemand tot Kamerlid verkozen wordt.

Leerlingen richten ook in groepjes van drie of vier hun eigen partij op, en maken hun eigen kieslijst.

Duur

30-40 minuten

Doelgroep

mbo entree en 2, praktijkonderwijs, vmbo basis/kader, vso arbeid

Leerdoelen

Na afloop van de les:

- Kunnen leerlingen de twee belangrijkste functies van een Kamerlid benoemen
- Kunnen leerlingen de twee stappen benoemen die je moet zetten om in de Tweede Kamer te komen
- Kunnen leerlingen beargumenteren waarom zij bepaalde oplossingen voor maatschappelijke problemen wenselijk vinden.

Benodigdheden

- PowerPoint 'Hoe kom je in de Tweede Kamer?'
- Werkblad 'Richt je eigen partij op'
- Werkblad 'wetsvoorstellen'

Stappenplan

Stap 1

Open de les en controleer de voorkennis van je leerlingen. Weten zij bijvoorbeeld al wat de Tweede Kamer precies is? Of een politicus? Vraag aan hen of zij een politicus kunnen noemen die zij kennen. Leg uit dat veel van de bekende politici in Nederland lid zijn van de Tweede Kamer, waar alle grote besluiten voor Nederland worden genomen. Vandaag gaan jullie bespreken wat een Tweede Kamerlid precies is en hoe iemand een Tweede Kamerlid wordt.

Stap 2

Neem kort de agenda door met de leerlingen (slide 2 van de PowerPoint). De ‘agendapunten’ zijn de bovengenoemde leerdoelen, maar dan iets eenvoudiger opgeschreven.

Stap 3

Stel de leerlingen de vraag: ‘Wat doet een Tweede Kamerlid?’ (slide 3) en laat aan hen de twee plaatjes (slide 4) zien.

1. Vraag de leerlingen of ze zien wat het eerste plaatje voorstelt en of ze een idee hebben van wat ermee bedoeld wordt. Bevestig (of geef na een tijdje) het juiste antwoord: ‘Wetten maken’. Klik één keer om de tekst boven het icoon te laten verschijnen. Leg uit dat Kamerleden stemmen over nieuwe wetten. Ze hebben ook het recht om zelf een wetsvoorstel in te dienen. Met die wetten proberen ze problemen in Nederland op te lossen. Ze denken bijvoorbeeld na over het minimumloon en over de leerplicht. Die kunnen door een nieuwe wet aangepast worden.
2. Vraag de leerlingen nu naar het tweede icoon. Geef ze weer de kans om te bedenken wat het kan betekenen en geef ze na enige tijd het juiste antwoord: de regering controleren. Klik weer om de tekst te laten verschijnen. Leg uit dat Kamerleden beslissen welke nieuwe wetten er komen, maar dat ze die niet zelf uit gaan voeren. Dat moeten ministers en ambtenaren doen. De Kamerleden controleren wel of de wetten op een goede manier worden uitgevoerd. Een voorbeeld hiervan is de politie: die moeten de wetten gaan uitvoeren. De minister is hun baas, dus die is er verantwoordelijk voor dat ze het goed doen. Als de Kamerleden zien dat het niet goed gaat, dan moet de minister naar de Tweede Kamer komen en aan de Kamerleden uitleggen waarom de wet niet goed wordt uitgevoerd en wat hij gaat doen om het te verbeteren.

Je kunt ook uitleggen dat Kamerleden echt niet overal verstand van hebben. Vaak is het zo dat een Kamerlid veel weet over twee of drie onderwerpen, zoals onderwijs, of de zorg, of hoe de politie werkt, etc. In de Tweede Kamer bemoeien ze zich vooral met onderwerpen waar ze veel van afweten.

Stap 4

Leg uit dat jullie een korte quiz gaan doen waarbij je leerlingen moeten gaan staan of zitten, afhankelijk van wat zij denken dat het juiste antwoord is. Als ze denken dat 'Ja' juist is, moeten ze staan. Als ze denken dat 'Nee' juist is, moeten ze gaan zitten. Loop de drie uitspraken van de quiz af. Klik door in de presentatie om het juiste antwoord te tonen.

Uitspraken

Uitspraak: Om Tweede Kamerlid te worden moet je een opleiding tot politicus volgen.

Antwoord: Nee! Om de Tweede Kamer in te komen heb je officieel zelfs helemaal geen opleiding nodig: de Tweede Kamer is voor iedereen. Nieuwe Kamerleden worden meestal wel getraind in hoe zij het werk goed kunnen doen. Maar je hoeft dus geen enkel diploma te hebben. (In de praktijk hebben de meeste Kamerleden wél een diploma van een hogeschool of universiteit. Maar dat hóeft dus niet!)

Uitspraak: Om Tweede Kamerlid te worden, moet je minstens achttien jaar oud zijn.

Antwoord: Ja! Om Kamerlid te mogen worden, moet je achttien jaar of ouder zijn. Bovendien moet je ook een Nederlands paspoort of geldige verblijfsvergunning hebben (als je bijvoorbeeld vluchteling bent). Nederland heeft nog nooit een Kamerlid gehad dat pas achttien jaar oud was. Het jongste Kamerlid ooit was twintig jaar toen hij Kamerlid werd.

Uitspraak: Als je Kamerlid bent geworden, dan ben je voor altijd Kamerlid.

Antwoord: Nee! Kamerleden worden (normaal gesproken) om de vier jaar gekozen. Als na de volgende verkiezingen blijkt dat het volk jou niet meer als Kamerlid wil, dan ben je geen Kamerlid meer.

Je kunt tijdens de quiz (voordat je het juiste antwoord geeft) aan leerlingen vragen waarom ze zijn blijven staan of gaan zitten. Je kunt ook aan de hand van het juiste antwoord verdiepende vragen stellen of reflecteren op wat de leerlingen denken. Zijn ze bijvoorbeeld verrast dat je geen opleiding tot politicus hoeft te volgen? Hoe komt dat dan? Wat vinden ze ervan?

Stap 5

Ga door naar het volgende onderdeel: Hoe kom je de Kamer in? Laat slide 13 zien. Daar staat uitgelegd dat je op een kandidatenlijst van een politieke partij moet komen. Leg uit dat politieke partijen mensen uitkiezen die zij geschikt vinden als kandidaat voor een plek in de Tweede Kamer. Die mensen worden vervolgens in een genummerde lijst gezet. Hoe hoger je op de lijst staat, hoe groter de kans dat jij in de Kamer komt!

Ga door naar slide 14. Hoe meer mensen op jouw partij stemmen, hoe meer kandidaten van jouw partij in de Tweede Kamer komen. Als er zes mensen van jouw partij in de Kamer komen en jij bent nummer 7, heb je pech. Behalve als heel veel mensen speciaal op jou hebben gestemd! Dan mag jij misschien in de Kamer, in plaats van nummer 6... Leg uit dat we in Nederland namelijk stemmen op personen. Zo kunnen kiezers laten weten welke specifieke persoon zij het meest geschikt vinden. Als kiezers niet op de nummer 1 stemmen, maar op iemand anders op de lijst, noemen we dat een 'voorkeurstem'. Als jij genoeg voorkeurstemmen krijgt, kun je eerder de Tweede Kamer inkomen dan iemand die hoger op de lijst staat dan jij!

Je kunt dit uitleggen met het rekenvoorbeeld op de slides 15-17:

Als er 150 stemmen zijn uitgebracht tijdens een verkiezing voor de Tweede Kamer, dan heb je 1 stem nodig om een zetel te krijgen (Want: er zijn 150 zetels te verdelen). Stel dat je in een partij zit die zes stemmen heeft gekregen, en al die zes stemmen zijn naar de eerste persoon op de lijst gegaan. In dat geval gaan de eerste zes mensen op de lijst de Tweede Kamer in, want niemand anders heeft een voorkeursstem gehad.

Maar, als er niet alleen stemmen naar de eerste persoon zijn gegaan, maar ook naar de nummers 8 en 9, dan gaan de nummers 5 en 6 op de lijst niet de Kamer in, maar 8 en 9 wel. Zo kunnen de kiezers zoveel mogelijk bepalen welke mensen Tweede Kamerlid worden.

Optioneel: slide 18

Op de volgende slide zie je het enige Kamerlid dat in 2023 verkozen werd door voorkeurstemmen: Daniëlle Hirsch. Zij kreeg zo veel voorkeurstemmen, dat ze daardoor de Kamer in mocht. Als zij niet zoveel persoonlijke stemmen had gekregen, was dat niet gelukt, daarvoor stond ze te laag op de lijst. Er waren daarnaast nog veel meer Kamerleden die genoeg stemmen hadden om zelfstandig de Tweede Kamer in te komen, maar die stonden ook hoog genoeg op de lijst.

Stap 6

Laat de leerlingen zelf een politieke partij oprichten. Deel het Werkblad en de Wetsvoorstellen uit. Geef de instructie die op slide 20 staat: leerlingen kunnen in groepjes bepalen welke twee voorstellen zij willen opnemen in hun standpunten. Geef de leerlingen hier vijf minuten voor. Loop rond en help leerlingen waar nodig.

Geef de leerlingen na vijf minuten het tweede deel van de opdracht: Niet alleen moeten zij standpunten aanleveren, maar ook een kieslijst. Geef de groepjes drie minuten om te bepalen in welke volgorde zij op hun eigen kieslijst willen staan. Gebruik hierbij slide 21.

Pak na drie minuten het gesprek klassikaal op. Vraag van een aantal groepen om hun wetsvoorstellen en de volgorde van de kieslijst te noemen. Vraag hen waarom zij die specifieke wetsvoorstellen hebben uitgekozen en hoe zij op hun kieslijstvolgorde zijn uitgekomen. Je kunt vertellen dat in echte politieke partijen vaak gekeken wordt naar wie er veel doet binnen de partij of in de Tweede Kamer, wie er meer of minder zin hebben in het werk van een Kamerlid, wie er goed kan spreken voor groepen mensen of voor een camera, etc.

Stap 7

Blik terug op de leerdoelen (slide 22) en sluit de les af.